

**Ал-бидаяхI фI Иилмил-
IакъйдаxI
Iакъидат Iилманан хьалхе**

Яздинарг: Вахъид Iабдус-Салам Балий

Гочдинарг: Нурдин кIант Iадлан

Дешхьалхе

АллахІан бу хастам, Ша цхьаъ волучу, Шеца кхин цхьа а воцучу, накъостех а, терачех а, доьзалхо хиларха а цІена волчу. АллахІера салават а, салам а хуьлда адамийн элана а, иштта цуьнан гергарчарна а, цуьнан асхьабашна а, церан лорах мел баханчарна а.

АллахІера гІо лахарца дІадоладо ас хІара. ТІетовжар а Цунна ду сан. Цуьнга ларвар а доьху ас.

Цул тІаьхьа:

ХІара доцца Іакъидат жайна ду. Цо чулоцу цуьнан коьрта хаттарш, цуьнан баххаш а кхетадо цо. АллахІе доьху ас вайн дахар иманехь нисдар а, цу тІехь вайн Іожалла яр а, иштта вайна дукхавезначу Мухьаммадан (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) байракхна бухахь вай дІагулдар а.

Іакъидат

Цу хьокъехь ялх дакъа ду:

Хьалхара дакъа: АллахІах тешар

ШолгІа дакъа: Маликашха тешар

КхоалгІа дакъа: Жайнех тешар

ДоьалгІа дакъа: Элчанех тешар

ПхьоалгІа дакъа: Эхартан дийнах тешар

ЯлхалгІа дакъа: АллахІан кхиэлах а, йозанах а тешар

Хьалхара дакъа

АллахІах тешар

Цу хьокъехь ворхІ бакъо ю:

Хьалхара бакъо: олаллехь АллаhІ цхьаъ вар: иза - АллаhІ цхьаъ вар ду, Цуьнна Шен белхашкахь.

ШолгІа бакъо: Ибадатехь АллаhІ цхьаъ вар: иза - Ибадатехь АллаhІ цхьаъ вар ду.

КхоалгІа бакъо: ЦІерашкахь а, куцошкахь а АллаhІ цхьаъ вар: иза - Къуръан чохь а, иштта Шен Элчанан (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) маттехула а Шен ю аьллачу цІерашкахь а, куцошкахь а АллаhІ цхьаъ вар ду.

ЙоьалгІа бакъо: АллаhІан куьцех тешар ду, харцахьа ца дохуш, маьІна а ца талхош, кхечарех тар ца деш, сурт муха ду хаа а ца гІерташ.

ПхोьалгІа бакъо: Ибаташ деа тайпана ду:

- 1- ДегІаца деш долу Ибадаташ.
- 2- Маттаца деш долу Ибадаташ.
- 3- Даьхнаца деш долу Ибадаташ.
- 4- Дагца деш долу Ибадаташ.

ЯлхалгІа бакъо: Тавассул шина декъе декъалуш ду:

1- ШарІо магийна долу тавассул: иза - АллаhІе тавассул дар (дехар) ду, Цуьнан цІерашха цхьаьна цІарца, я Цуьнан куцошха цхьаьна куьцаца, я дикачу Іамалца, я дикачу стаге доІа де аларца.

2- Цамагийна долу тавассул: АллаhІе тавассул дар ду, тавассул ду аьлла, шарІехь сецна боцчу некъаца.

ВорхІалгІа бакъо: Ширкийн баххаш исс бу:

- 1- Бозбуунчалла.
- 2- Хиндерг хаьа бахар.

3- Харцбилгалонех тешар.

4- АллахІ воцучуьнан дуьхьа урс хьакхар.

5- АллахІ воцучуьнна нузар дар.

6- АллахІ воцучуьнга ларвар дехар.

7- АллахІ воцучуьнга кхайкхар (доІа дар).

8- Седарчашка хьежарца хиндерг хаар, я цара догІа доуьйту, я уьш бахьана долуш догІа догІу бохучух тешар.

9- АллахІ воцучо пайда бо я зен до аьлла тешар.

ШолгІа дакъа

Маликашха тешар

Цу хьокъехь кхоъ бакъо ю:

Хьалхара бакъо: Маликаш хиларх тешар, иштта уьш дуккха хиларх а тешар, Ша цхьа АллахІ воцчунна церан дукхалла а ца хууш.

ШолгІа бакъо: Маликаш Іибадат дарна тІехь кхоьллина хиларх тешар, церан дозаллаш а, даржаш а тайп-тайпана хиларх а.

КхоалгІа бакъо: АллахІа уьш даккхийрачу гІуллакхашна тІехІиттийна хиларх тешар, Цо царна и гІуллакхаш кхочушдан ницкъ белла хиларх а.

КхоалгІа дакъа

Жайнех тешар

Цу хьокъехь пхиъ бакъо ю:

Хьалхара бакъо: Делера хаамаш беа кепара бу:

1- ГІенашца хаамбар.

2- Даг чу хаам тасар.

3- Пардона тІехъашхула къамелдар.

4- Маликан юкъараллица хаам боссор.

ШолгІа бакъо: Доцца а, кІорггера а АллахІа Шен Элчанашна тІедиссийначу жайнех тешар.

КхоалгІа бакъо: Хьалха диссийна дерриг жайнеш цхъадерш харцахъадаъхна хиларх а, вуьш дайна хиларх а тешар.

ЙоьалгІа бакъо: Сийлахь Къуръан - Сийлахь-везачу АллахІан къамел ду, Цо Шен Элчане (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) доссийна, Іарбийн маттахь долуш, ша дешар Іибадат долуш, бакъ хиларехь шеко хила йиш йоцчу кепара схъакхъачна долуш, тептарехь (Къуръан чохь) дІаяздина а долуш.

ПхоьалгІа бакъо: Сийлахь Къуръан - стиглара диссийначу жайнех тІаьххъарниг ду, и царна тІехь теш хІоьттина ду, уьш дІадохуш а ду.

ДовалгІа дакъа

Элчанех тешар

Цу хьокъехь исс бакъо ю:

Хьалхара бакъо: АллахІа бахкийтина болчу Элчанех, вайна царех цІерашца бевзачерах а, цІерашца ца бевзучерах а тешар.

ШолгІа бакъо: Массо а Элчанаш АллахІ цхьаъ варца бахкийтина хиларх тешар, церан шариІаташ тайп-тайпана хиллехь а.

КхоалгІа бакъо: Элчанаш АллахІа кхоъллина адамаш хиларех тешар, Элчаналла доссорца АллахІа шаьш сийлахьа бина, шайгахь олаллин а, лоллин а цхьана тайпа билгало йоцуш.

ЙоьалгІа бакъо: Элчанийн бозалла цхьатерра ца хиларх тешар. Ткъа царех уггар а безанаш - синош чІогІа дерш бу. Церан Эла – Мухьаммад (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) ву.

ПхьоьалгІа бакъо: Пайхамарийн гІараевлла йолу муІжизáташ бархІ ю:

1- Нұхь - Пайхамаран (ІалайхІис-салам) хІурда-кема.

2- Сáлихь - Пайхамаран (ІалайхІис-салам) эмкал.

3- Дáвуд - Пайхамаран (ІалайхІис-салам) куьйгана эчиг кІаддар а, лаьмнаша а, олхазарша а цуьнца цхьана тасбихь дар а.

4- Сулаймáн - Пайхамаран (ІалайхІис-салам) мох а, олхазарш а, жинаш а муьтІахь дар.

5- ИбрáхІім - Пайхамар (ІалайхІис-салам) цІергахь ца вагар.

6- Мұсá - Пайхамаран (ІалайхІис-салам) куьг а, Іаса а.

7- Іісá - Пайхамара (ІалайхІис-салам) велларг денвар а, дилха дахкадаларан (проказа) цамгарна дарба дар а, дуьнен тІе воллушехь бІаьрзе хиллачунна дарба дар а АллахІан пурбанца.

8- Вайн Пайхамар Мухъаммадна (саллаллахІ ІалайхІи ва саллам) бутт бекъабалийтар а, Байтул-Макъдисе вигар а, стигла хъала вакхар а, лераме Къуръан а, уьш доцарш кхин а.

ЯлхалгІа бакъо: Пайхамарийн гІаръевлла билгалонаш исс ю:

1- АллахІера хаам боссар.

2- Дагахь латтарехь а, дІакхачорехь а, даккхийрачу къинойх а ларбина хилар.

3- Церан бІаьргаша наб яхь а, церан дегнаша набарш ца яр.

4- Лечу хенахь шайгга харжам байтар.

5- Цхъа а Пайхамар велла цахилар а, ялсамани чурьа шайн меттиг гайтина а бен.

6- Шаьш беллачу меттехь бен дІабухкуш цахилар.

7- Церан догІмаш лаьтто дууш цахилар.

8- Уьш шай кешнаш чохь дийна хилар, Далла ламазаш а деш.

9- Церан ирс оьцуш цахилар а, царех бухадиснарг сагІина дІалуш хилар а.

ВорхІалгІа бакъо: АллахІан Элчанах (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) тешар бусалбанехь кхочушхуьлуш дац, пхи хІума цуьнгахь гулделча а бен:

1- Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) дийцинарг бакъдар.

2- Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) диначу омранашна муьтІахь хилар.

3- Пайхамара (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) цамагийначух ларвалар.

4- Пайхамарах (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) тарвалар тІехулахь а, чухулахь а.

5- Пайхамар (саллаллахІу ІалайхІи ва саллам) хъахийча, цунна салават диллар.

БархІалгІа бакъо: Эвляийн караматаш къобал деш ду шина бехкамца:

1- Цо ша Пайхамар ву бохуш цахилар.

2- И вовзарца, дика стаг АллахІах кхорьруш стаг хилар.

ИссалгІа бакъо: Асхъабийн хъаккъаш кхоъ ду:

1- Уьш беза нах хиларх тешар.

2- Уьш безар, царна тІехІоттар.

3- Царна юккъехъ доьжнарг кегорца дийцаре цадар, уьш мужтахІидаш бу, шайн къинхъегамах я цхъаъ, я шиъ ял хуьлуш.

ПхьалгІа дакъа

ТІаьххъарчу дийнах тешар

Цу хьокъехъ ялх бакъо ю:

Хьалхара бакъо: Къематдийнан якххийра билгалонаш итт ю:

1- Дажжъл валар.

2- Ійсá воссар.

3- Яъжўж-Маъжўж къам арадалар.

4- Ломах хъайба арадалар.

5- Малхбузехъара малх хъалабалар.

6- КІур балар.

7- Малхбалехъара латта такхар.

8- Малхбузехъара латта такхар.

9- Іарбийн гІайренехъ латта такхар.

10- Йеменехъ Іадан юккъера араьяллачу цІаро нах махъшаре лахкар.

ШолгІа бакъо: Кошахъ бартхаттарх тешаро чулоцуш ши хІума ду:

1- Шина Малико бартхаттарх тешар.

2- Кошахъ Іазап хиларх а, ниІмат хиларх а тешар.

КхоалгІа бакъо: ТІаьхъарчу дийнах тешаро ворхІ хІума чулоцу:

- 1- ГІовтториг хиларх тешар.
- 2- Махъшар-Майдане гулдийриг хиларх тешар.
- 3- Хъавд-хи хиларх тешар.
- 4- Терза хиларх тешар.
- 5- ШафáІат хиларх тешар.
- 6- Сурт-тІай хиларх тешар.
- 7- Ялсамани, жоьжахати хиларх тешар.

ЙоьалгІа бакъо: Къематдийнахь терзанахь узун ерг кхо хІума ю:

- 1- Іамалш.
- 2- Тептарш.
- 3- Ша адам.

ПхоьлгІа бакъо: Къематдийнахь шафáІат хир дац, ши бехкам кхочуш хилча бен:

- 1- ШафáІат дийрдолчунна шафáІат дан АллахІа пурба далар.
- 2- ШафáІате хъаштволучунна шафáІат дайта АллахІ реза хилар.

ЯлхалгІа бакъо: Къиношна юха ца волуш, веллачуьнан болх АллахІехь бу, Шена лаахь, цунна Іазаплур ду Цо Шен нийсонца, я Шена лаахь - цунна гечдийра ду Цо Шен комаьршонца.

Ялхалга дакъа

АллахІан йозанах а, кхиэлах а, доьгІначух а тешар

Цу хьокъехь ши бакъо ю:

Хьалхара бакъо: Кхиэлан дакъош диъ ду:

1- Хаар.

2- ДІаяздар.

3- Лаар.

4- Кхоллар.

Шолга бакъо: Кхиэлаш пхиъ ю:

1- Азаллехь дуьйна язйина кхиэл.

2- ЧІагІо оьцучу дийнахь язйина кхиэл.

3- Ненан кийрахь волуш язйина кхиэл.

4- Лайлатул-Къадр буса язйина кхиэл.

5- ХІора дийнахь язъеш йолу кхиэл.

**Жайна чекхдели! АллахІана бу хастам,
къинхетамечу, комаьршачу, дерриг лучу а!**